

IZVJEŠĆE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA
ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE
U OPERACIJAMA POTPORE MIRU UJEDINJENIH NARODA
OD 1. LISTOPADA 2014. DO 31. KOLOVOZA 2015. GODINE

Zagreb, rujan 2015.

1. SAŽETAK

Na temelju Odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda (Narodne novine, br. 144/13) od listopada 2014. do kolovoza 2015. godine pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjelovali su u ukupno tri operacije potpore miru Ujedinjenih naroda i to na području Bliskog istoka, Afrike i Azije.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske bili su raspoređeni u operacijama UNIFIL u Libanonu, UNMOGIP u Indiji i Pakistanu i MINURSO u Zapadnoj Sahari.

Iako navedena Odluka Hrvatskoga sabora iz 2013. godine predviđa sudjelovanje do 32 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u šest operacija potpore miru Ujedinjenih naroda, trenutno je u tri operacije potpore miru Ujedinjenih naroda raspoređeno 16 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Odlukom Hrvatskoga sabora iz 2013. godine predviđena je mogućnost upućivanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i u operacije potpore miru UNMISS u Južnom Sudanu¹, UNMIL u Liberiji² i UNFICYP na Cipru³. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske tijekom izvještajnog razdoblja nisu sudjelovali u tim operacijama potpore miru.

Od 1. listopada 2014. do 31. kolovoza 2015. sudjelovalo je sveukupno 19 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda. Zaključno s 31. kolovoza 2015. u tri operacije potpore miru Ujedinjenih naroda sudjeluje 16 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i to operacijama UNIFIL u Libanonu (1), UNMOGIP u Indiji i Pakistanu (8), MINURSO u Zapadnoj Sahari (7).

U operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske upućeni su u svojstvu vojnih promatrača, časnika za zdravstvo te časnika za vezu.

¹ Odlukom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda (Narodne novine, br. 144/13) bilo je predviđeno upućivanje do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske nisu sudjelovali u toj operaciji potpore miru.

² Odlukom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda (Narodne novine, br. 144/13) bilo je predviđeno upućivanje do dva pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Republika Hrvatska sudjelovala je u operaciji UNMIL od 2003. do 2014. godine.

³ Odlukom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda (Narodne novine, br. 144/13) bilo je predviđeno upućivanje do dva pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Republika Hrvatska u operaciji UNFICYP sudjelovala je od 2004. do 2014. godine.

2. SUDJELOVANJE PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U OPERACIJAMA POTPORE MIRU UJEDINJENIH NARODA

2.1. UNIFIL – Prijelazne snage Ujedinjenih naroda u Libanonu (United Nations Interim Force in Lebanon)

Operacija UNIFIL Rezolucijom 425/426 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda od 19. ožujka 1978. uspostavljena je radi verificiranja izraelskog povlačenja iz Libanona, održanja mira i sigurnosti te asistiranja libanonskoj vladi u uspostavi svoje uprave na cijelom državnom teritoriju. Mandat operacije je nadzor prekida neprijateljstava, pružanje pomoći libanonskoj vojsci u razmještanju na jugu Libanona te pomoć humanitarnim organizacijama u sigurnom povratku raseljenih osoba. Danas UNIFIL djeluje u okviru Rezolucije 1701 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda (2006) kojom je operacija povećana uz uključenje i mornaričke komponente te, uz zadaće date originalnim mandatom, temeljem Rezolucije 1701 UNIFIL još nadzire i prekid neprijateljstava, pruža pratnju i pomoć libanonskoj vojsci u razmještanju na jugu Libanona te osigurava pristup humanitarnoj pomoći civilnom stanovništvu kao i siguran povratak raseljenih osoba. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda 21. kolovoza 2015. usvojilo je Rezoluciju 2236 (2015) kojom je produžen mandat operaciji UNIFIL na godinu dana do 31. kolovoza 2016. Republika Hrvatska od 2007. godine sudjeluje u operaciji s jednim pripadnikom Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Iako je na temelju Odluke Hrvatskoga sabora iz 2013. godine u UNIFIL moguće uputiti do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u okviru jedne rotacije, u operaciju se po rotaciji upućuje jedan pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske i to na dužnost časnika za vezu u Zapovjedništvu operacije⁴.

Sigurnosna situacija u području operacije UNIFIL bila je nepromijenjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Od incidenata u području odgovornosti ove operacije zabilježeni su povremeni manji incidenti u obliku zaprečivanja prolaza snagama UNIFIL-a. Razina prijetnji prosuđuje se kao srednja odnosno UNIFIL se vodi kao operacija umjerene rizičnosti uz stalnu prijetnju eskalacije sukoba koje mogu izazvati ekstremisti infiltrirani među sirijske izbjeglice.

⁴ Redovita rotacija bit će provedena 2. listopada 2015.

Na sigurnosno stanje operacije UNIFIL može negativno utjecati i dugoročna nemogućnost sastavljanja nove libanonske vlade te nastavak unutarnjih tenzija etničko-religijskih zajednica, kao i oružani sukob u susjednoj Siriji popraćen izbjegličkom krizom.

2.2. UNMOGIP – Vojno promatračka skupina Ujedinjenih naroda u Indiji i Pakistanu (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan)

Operacija potpore miru UNMOGIP u Indiji i Pakistanu uspostavljena je Rezolucijom 47 (1948) godine i Rezolucijom 91 (1951) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda s mandatom osiguranja prekida vatre između indijskih i pakistanskih snaga sigurnosti u Kašmiru te povlačenja svih naoružanih snaga na njihovo područje. Kako ne postoji suglasnost Indije i Pakistana oko mandata UNMOGIP-a, operacija može prestati samo posebnom odlukom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda. Republika Hrvatska u operaciji potpore miru UNMOGIP sudjeluje od kolovoza 2002. godine.

Odlukom Hrvatskoga sabora iz 2013. godine predviđeno je sudjelovanje do deset pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, na temelju čega je u ovoj operaciji potpore miru do svibnja 2015. sudjelovalo po osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na mjestima vojnih promatrača. Od svibnja 2015. godine povećan je broj pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske upućivanjem časnika zdravstvene struke.

S obzirom na to kako je Indija, kao jedan od domaćina UNMOGIP-a, uvjetovala da zapovjednik snaga UNMOGIP-a bude iz zemlje koja nema vojne promatrače, Ured za mirovne operacije Ujedinjenih naroda je, na temelju toga zahtjeva, odabrao novog zapovjednika snaga iz Gane. Kako zapovjednik snaga ima pravo na vojnog pobočnika iz svoje zemlje, iz Ureda za mirovne operacije Ujedinjenih naroda zatraženo je da Republika Hrvatska, koja daje najviše vojnih promatrača u operaciji potpore miru, smanji njihov broj za jednog vojnog promatrača, kako bi se u operaciju mogao rasporediti pobočnik iz Gane. Slijedom navedenoga, broj pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske koji sudjeluju u operaciji potpore miru UNMOGIP smanjen je na osam vojnih promatrača.

Međutim, početkom 2015. godine Ured za mirovne operacije Ujedinjenih naroda ponudio je Republici Hrvatskoj popunu pozicije mjesta zdravstvene struke te je jedan pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske po zanimanju liječnik upućen u operaciju 30. svibnja 2015. na dužnost časnika zdravstvene struke. Ovime je Republika Hrvatska povećala sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj operaciji na njih devet.

Sigurnosna situacija u području operacije potpore miru bila je nepromijenjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Razina prijetnji prosuđuje se kao srednja odnosno UNMOGIP se vodi kao operacija umjerene rizičnosti.

2.3. MINURSO – Operacija potpore miru Ujedinjenih naroda za provedbu referenduma u Zapadnoj Sahari (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara)

Operacija potpore miru Ujedinjenih naroda MINURSO uspostavljena je Rezolucijom 690 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1991. godine, nakon što je 1988. godine postignut dogovor između Maroka i Fronte Polisario⁵ koji predviđa prijelazno razdoblje za pripremu referenduma u kojemu će stanovništvo Zapadne Sahare moći birati između neovisnosti i integracije s Marokom. Primirje između Maroka i Fronte Polisario je na snazi od 1991. godine, a nadziru ga snage operacije MINURSO.

Mandat MINURSO-a obuhvaća nadziranje prekida vatre, evidentiranje smanjenja marokanskih postrojbi u području odgovornosti, identificiranje i registraciju kvalificiranih glasača, organiziranje i osiguranje slobodnog i pravednog referenduma te objavu rezultata i reduciranje ugroza od neeksplozivnih minsko-eksplozivnih sredstava. Kako organizacija referenduma iz političkih razloga nije bila moguća, mandat operacije je dopunjen promatranjem prekida vatre i provedbom mjera za jačanje povjerenja. Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 2218 od 28. travnja 2015. mandat MINURSO-a produljen je do 30. travnja 2016.

Republika Hrvatska u ovoj operaciji sudjeluje od prosinca 2002. godine.

Odlukom Hrvatskoga sabora iz 2013. godine u ovu operaciju moguće je uputiti do osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u jednoj rotaciji. Tijekom izvještajnog razdoblja u MINURSO-u je bilo raspoređeno sedam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske po rotaciji. Trenutno zaključno s 30. kolovozom 2015. u operaciji je raspoređeno sedam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, od čega su dvije časnice.

Zadaće pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske su ophodnje u području odgovornosti promatračkih postaja, zadaće službujućeg časnika na postaji te izvješćivanje Zapovjedništva operacije.

⁵ Fronta Polisario – pobunjenički pokret naroda Saharavi koji nastoji okončati marokansku okupaciju bivše španjolske kolonije, teritorija Zapadne Sahare u sjeverozapadnoj Africi. Nakon španjolskog povlačenja i podjele Zapadne Sahare između Maroka i Mauritanije 1976. Fronta Polisario je smještena u Alžir koji je organizaciji pružio bazu i vojnu pomoć. Nakon što je Mauritanija sklopila mir s Polisariom, Maroko je zauzeo dijelove teritorija koje je zaposjedala Mauritanija. Polisario je prihvatio mirovni plan Ujedinjenih naroda za Zapadnu Saharu koji predviđa referendum Zapadne Sahare o samoodređenju.

Sigurnosna situacija u području operacije potpore miru bila je nepromijenjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Razina prijetnji prosuđuje se kao srednja odnosno UNMOGIP se vodi kao operacija srednje rizičnosti.

3. FINANCIRANJE

Financijska sredstva za sudjelovanje u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda bila su osigurana u Financijskom planu Ministarstva obrane za 2014. godinu, a ukupni rashodi u izvještajnom razdoblju od listopada do prosinca 2014. godine iznosili su 684.912 kuna.

Financijska sredstva za sudjelovanje u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda u 2015. godini osigurana su u Financijskom planu Ministarstva obrane za 2015. godinu i iznose 2.620.000 kuna. Ukupni rashodi od 1. siječnja do 31. kolovoza 2015. iznosili su 1.075.248 kuna.

4. **ZAKLJUČAK**

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske su svojim profesionalnim pristupom zadaćama potvrdili visoki ugled Oružanih snaga Republike Hrvatske te su dostojno predstavljali Oružane snage i Republiku Hrvatsku.

Kroz rad u multinacionalnom okruženju, dali su kvalitetan doprinos u provedbi mandata operacija Ujedinjenih naroda, a istovremeno i stekli nova iskustva i znanja.